

S. 579

(2) 0-1b

1b

~~17/27~~

K32/27

S. Naoo

1/4

Cases of cattle transactions.

Dikgomo.

1

Dikgomo di a diswa, go adingwa ba moloko kapa ba lesika. Piti Moatshe setlogolo kwa Makgwane sa Sedumedi Makgwane mmina phuti a ya go adima dipholo go Motshusi wa Tsiane yo le yena e leng setlogolo kwa Makgwane ka Motshabo Makgwane mmagwe Motshusi.

2

Janong o ile a adima Piti dipholo ka dingwaga tse ntsi, dipholo di ntse di nna ga Moatshe nageng Setu. E rile fa go sa na go fela ngwaga tse lesome Piti a se ka a tlhola a lakalela dipholo tsa kadimo, dipholo di nne di thobela ga Dintshi go mong wa tsona. Janong Motshusi a thibelle dipholo ga Piti, dipholo di tsamaye; ka moso di tle gape. Ke gona Motshusi a di loka sakeng la gagwe a re fa Piti a sa tlhole a di batla ke tla di disa ke tsame.

Piti a se ka a tlhwa a lata dipholo tse a nama a botsa batho gore ngwana wa malome o tsere dipholo tsa gagwe. Fa Motshusi a utlwa jalo a nane a ye go Piti a bolele naye gore molato keng fa Piti a sa late dipholo etswe a di adimilwe, Piti a ingwaye tlhogo fela. Kadimo ya Motshusi ya dipholo go Piti Moatshe e iregile ka lebaka. Motshusi o na a bile le tshenyo go Mmaseiphoro mogatsa Piti Moatshe, a bile a duela ponto tse tlhano ka sephiri pipamolomo. Ka ntlha ya taba ye Motshusi Tsiane mogatsa Halerong Nawa o na a ithapeletsa ka go adima Piti dipholo ka gore

3

Motshusi ke monna ya thata fa dikgomong. Fa a ne a tsamaya le Mmaseiphoro mosadi wa Moatshe o bonwe ke mosimane wa Motlhoki Semakale le gona matsatsi a mantsi o na a robala ga Tsiane, ka nako tse dingwe a ye le Motshusi ko seteiseneng sa (Alma) ka koloi. E rile fa Mmaseiphoro a ima, Piti monna wa gagwe a thoma go adima dipholo go Motshusi, Motshusi a mo adima ka bonako go se na puo.

Morebudi monna wa Ntadi mmina phuti o tlile a fisa dikgomo tsa gagwe go Motshusi e mogadibo wa gagwe. Dikgomo di na le dipudi, mme di ntse nako e telle go Motshusi, tsa tsala. E rile ka

- 4 morago ga ngwaga tse nne Morebudi a tloga Lebotlwane a ya ga Dintsi go ya tlhatlhoba dinamane tsa gagwe le dipotsane. E rile fa a fitlha a begela Motshusi monna wa Tsiane gore yena o tlile go bona dikgongwana tse mo go yena. Motshusi a di begela mosadi Halerong gore Morebudi suo o re o tla go lekola namanyane tsa gagwe. Mosadi a di leboga tsa monna wa Ntladi. E rile fa dikgomo di goroga Motshusi le Morebudi ba ya sakeng, mme Motshusi a fitlha a supisa Morebudi dinamane tse tswetsweng tsa dikgomo le dipotsane tse tsetsweng. Morebudi a itumela a supa tshatsana ya namane le ya potsane a re ke tsona tseo monna wa Tsiane tsa ledisc. E
- 5 rile ba fitlha ka lapeng Motshusi a begela mosadi matshwaisa a a a filweng ke Morebudi, mosadi a di leboga. Ka ngwaga ya (1942) mariga Morebudi a fitlha gape a tswa Lebotlwane, a fitlha a begela Motshusi gore ka jeno o latile dikgongwana le dipotsane tsa gagwe tso tsotlhe gore di ye Lebotlwane. Motshusi a di neela mosadi, mosadi a di amogela ka gore ke nnete fa motho a latile sa garwe re ka reng, go lokile. E rile ka moso Morebudi le Motshusi ba kgetha tsa Morebudi tsa tswa sakeng, mme monna wa Ntladi a tlogelela Motshusi namane ya pholwana. Morebudi a kganna tsa gagwe a leba Lebotlwane.

- 6 Motshusi a na mafiso ga Ramakalahanye go Segale Matsieng mmina phuti. E rile fa Segale a sa na go swa Motshusi a yo gudusa kgomo tsa mafisa a di tlisa gae. Janong a bo a tlogetse kgomo ya tshatsana go Tselane mogatsa Segale. Janong e rile fa Motshusi a fitlha gae a bolela le Halerong gore kgomo tse tswang ga Matsieng go Segale di fete di ye mafisa go Amose mmina phuti wa Makgwane malom'a tsona. Ba nama ba utlwana Motshusi a roma Simone Makakaba go lata Amose. Amose a tla Motshusi a mo kopa go mo tshwarela dikgomo, Amose a nama a dumela a re kgomo ga e ke e ganwa.

- 7 Ramabele mmina phuti monna wa Nawa e rile fa a guduga Potwaneng go ya Lebotlwane a isa kgomo tse tharo mafisa go Mpopi monna wa Nawa ya agileng Tsiditsane. E ne e le pholo tse pedi le tshadi ya tsona, mme tshadi e ile ya tsala gararo. E rile

fa Ramabele a ile go lekola dikgomo a fi+ha a tshatsana. Ka nako e ngwe pholo e tshweu ya mafisa go Mpopi Tsiditeane ya swa, ke fa Mpopi a tsibisa Ramabele gore pholo e tshweu e sule e bolailwe ke Serotswana. Ramabele a laela gore ka letlalo a sugelwe dikgole, Mpopi a suga dikgole a di romela Lebotlwane.

8 Fa kgomo ya mafisa e swetse fa mothong motho o ja nama ya yona kapa a rekise nama ya yona e re fa a gumane dikgetse a tsebise mong wa mafisa gore e ile ya swa mme a e rekisa nama mabele.

9 Motshusi monna wa Tsiane ile a rekiset a Jona Tsiane mongnagwe kgomo e phatshwana e bolailwe ke sangtlhoko, a rekisa di-nama tsa yona madi, mafura a yona a a ira melora a ye rekisa le yona. E rile fa Jona a tlile ga Dintsi bolwetsing ba mosadi-mogolo Motshabo, Motshusi a naya Jona madi a ponto tse tharo le lesome la kgomo ya go swa. Jona a itumela fela a re motho o ya swa le kgomo e ya swa. Ke fa Jona a boyela Lebotlwane, mme a kopa Motshusi go mo sugela dikgole ka letlalo, jaana Motshusi a di suga dikgole. E rile fa a ya Lebotlwane a yela Jona dikgole tsa gagwe, mme Jona e rile fa a di amogela a ntsha tse tlhano a di naya mosuhi go mo leboga.

10 Majafela monna wa Letebele o na a fiseditse go motswalae Motshusi Tsiane kgomo e kgunwana, yena Majafela a agile Belabela. Kgomo ye kgunwana ya swela go Motshusi ga Dintshi e se na namane. E rile fa Motshusi a e bua a gumana e bolailwe ke sangtlhoko. Ke fa monna wa Tsiane a e buwa a rekisa dinama madi, nama e setseng a e kgolaga a eja. Madi a ponto tse a pedi a ya le wona Belabela go ya tlhobosa motswalae. Janong ke fa a bolelela Majafela gore letlalo le teng gae, Majafela a re le lona o ka le rekisa madi.

10 Dikgomo tsa mahadi di ka adingwa go bagabo motho. Lefi mmina phuti o kile a adima pholo ya magadi go Ramabele mogologe fa a nyala Mogudu Mosadi wa mokwena wa ko Dilokwaneng. Ke fa Lefi Nawa a solofetsa gore e tla re fale a se na go nyala e ya tiro a e busa. Ba ira tumellano ba na le Mmusi monna wa Nawa. Go ntse jalo e rile fa Lefi a sa na go gorosa Mogudi a ya tiro a reka pholo e nala a e isa go Ramabele.

579

K32/27

4 *

10 cont

Joji Makaka fa a nyala Mmutere Matsila ko Metlhakeng o ile
a nyala ka mahadi a Filase mogologe ka gore Filase o na sa nyala
ka nako. E rile fa a sa na go nyala a thoma a ya tiro a ba a busa
kgomo tse tharo tsa Filase tsa kadimo ya mahadi a kwa Matsila.

END S. 579.

RM/